در «قفسه‌کتاب» جام جم بخوانید:
مروری بر سفرنامه‌های شرق آسیا

فدراسیون فوتبال علیه ویلموتس سند رو کرد
پیشنهادهایش را عمدا رد می‌کند!

جام جم
روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران
www.jamejamdaily.ir
۱۷
سه‌شنبه ۱۶ دی ۱۳۹۹ | ۲۱ جمادی‌الاول ۱۴۴۲ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌ویکم - شماره ۵۸۴۷ | استان تهران و البرز ۲۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان | Tuesday - January 5, 2021

طرح راهبردی لغو تحریم‌ها با آغاز غنی‌سازی ۲۰ درصدی وارد مرحله اجرایی شد

پیام به غرب از فردو

۲

غافلگیرتان می‌کنیم!

کارگردان و بازیگران «بیگانه‌ای با من است» در گفت‌وگو با ما از پایان‌بندی تکان‌دهنده آن گفتند

عکس: مجید آزاد | جام جم | ۶ـ۷ |

پرونده‌ای درباره برنامه گفت‌وگومحور «هم‌رفیق» با اجرا و کارگردانی شهاب حسینی

دورهمی شهاب و رفقا

۱۰

گزارشی از خروج شرکت‌های لوازم خانگی خارجی از بازار ایران و فرصتی که برای تولیدکنندگان داخلی فراهم شده است

خروج به نفع تولید داخلی

صنعت تولید لوازم خانگی ایران با پشتوانه‌ای به قدمت هشت دهه فعالیت، تنها سهم ۱/۵ درصدی از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص داده است. بسیاری از کارشناسان معتقدند یکی از دلایل مهم سهم نه چندان مطلوب این صنعت از تولید ناخالص داخلی، نگاه غالب در دولت‌های مختلف، به کسب درآمد از خام‌فروشی نفت بوده است. موضوعی که باعث شده همواره نگاه به صنایع مختلف از جمله صنعت لوازم خانگی نگاهی شیک و غیرضروری به شمار آید. لذا ظرفیت‌های فراوان صنعت تولید لوازم خانگی ایران در زمینه خلق ارزش افزوده، مانند بسیاری از ظرفیت‌های مغفول صنایع تولیدی دیگر، به دلیل سهولت کسب درآمد از خام‌فروشی نفت نادیده گرفته شده است. نتیجه این نادیده گرفتن ظرفیت‌ها، چیزی جز عقب‌ماندگی تولیدکنندگان ایرانی از رقبای خارجی خود در زمینه رشد پایدار تولید نبوده است...

۳

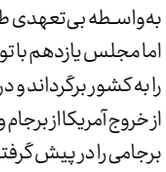

افشای مکالمه تلفنی دردسرساز ترامپ با مقامات ایالتی جورجیا فشارها برای استعفای او را افزایش داده است

تیر خلاص به ترامپ

۸

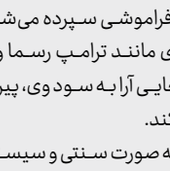

کشتی حامل اتانول کره‌جنوبی به دلیل آلودگی‌های زیست محیطی توسط نیروی دریایی سپاه توقیف شد

هشدار در دریا

۲

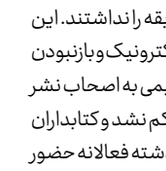

وضعیت ۳ بیمارستان بزرگ پایتخت پس از اوج‌گیری آلودگی هوا چگونه است؟

شرایط کاملا اورژانسی

۱۸

یادداشت

اقتدار اقتصادی با احیای صنعت هسته‌ای

فریدون عباسی
رئیس کمیسون انرژی مجلس

صنعت ۵۰ ساله هسته‌ای، مراحل زیادی را طی کرده و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی این صنعت تحولات زیادی به خود دیده است. نیروهای نخبه ما در این عرصه در پی تلاش زیاد بالاخره موفق شدند غنی‌سازی اورانیوم را به ۲۰ درصد برسانند. در این مرحله بود که آمریکا خواستار مذاکره با ایران شد و جمهوری اسلامی هم در این زمینه اعلام کرد صرفا با آمریکا مذاکره نخواهد کرد، بلکه سیر گفت‌وگوها باید با حضور سایر کشورهای دیگر باشد. بنابراین در آن مقطع شاهد بودیم غنی‌سازی ۲۰ درصد معادله را به نفع ایران تغییر داد و از همین رو اروپایی‌ها در مسیر مذاکره، خواستار توقف ایران در همین مرحله ۲۰ درصد بوده و خود را قانع کرده بودند که ایران غنی‌سازی را تا این میزان انجام دهد.

اما فشارهای خارجی و همچنین تلاش‌های جریان‌های سیاسی که به‌دنبال استفاده از فضای رقابتی موجود بوده و به تعبیری می‌خواستند از آب گل‌آلود ماهی بگیرند دو قطبی معیشت و صنعت هسته‌ای را ایجاد کرد. در ادامه این مسیر، دولت که در سال ۹۲ با شعار حل بحران هسته‌ای روی کار آمده و نوید لغو تحریم را داده بود برجام را امضا کرد. این اتفاق باعث شد جمهوری اسلامی امتیازات زیادی بدهد، اما در نهایت دست‌هایش به‌واسطه بی‌تعهدی طرف‌های مقابل خالی ماند.

اما مجلس یازدهم با توجه به تفکرات انقلابی که داشت، تلاش کرد اقتدار را به کشور برگرداند و در مسیری حرکت کند که برجام نتیجه بدهد. ما بعد از خروج آمریکا از برجام و صبر یکساله، سیاست گام به‌گام کاهش تعهدات برجامی را در پیش گرفتیم که البته این مراحل هیچ‌کدام نتوانست تاثیری در رفتار غربی‌ها بگذارد. در شرایط فعلی آنچه مهم است اجرای مصوبه مجلس است که البته به موضوع غنی‌سازی ۲۰ درصد محدود نیست، بلکه مباحثی از جمله تولید سوخت و برگرداندن رآکتور اراک به شکل قبل خود و... باید در دستور کار قرار گیرد.

دیروز در حالی اتحادیه اروپا نسبت به موضوع غنی‌سازی ۲۰ درصدی ایران واکنش نشان داده و آن را انحراف قابل ملاحظه‌ای از توافق هسته‌ای می‌داند که خودش انحرافات زیادی از برجام داشته و اگر قرار است برجام اجرایی شود باید همه طرف‌ها آن را به صورت کامل اجرا کنند.

در ضمن باید توجه داشته باشیم احیای صنعت هسته‌ای کشور زمینه را برای مراوده اقتصادی ایران از موضع برابر با سایر کشورها فراهم می‌آورد. ما باید به سمت اقتدار پیش برویم تا بتوانیم اقتصاد را نیز درست کنیم. برای این منظور باید بدانیم بدون دیپلماسی اقتصادی نمی‌توانیم موفق شویم، برای موفقیت کامل باید روی ابعاد اقتصادی کار کنیم.

نگاه

آیا تنها ترامپ متهم است؟!

حنیف غفاری
دبیر بین‌الملل

افشای مکالمه تلفنی دونالد ترامپ با یکی از مقامات ارشد انتخاباتی ایالت جورجیا، مولد دردسرهای زیادی برای رئیس جمهوری فعلی آمریکا خواهد بود. حتی احتمال دارد ترامپ با پیگیری‌های قضایی گسترده‌ای که از سوی دموکرات‌ها و حتی برخی جمهوریخواهان حول این سند صوتی صورت می‌گیرد، برای همیشه شانس حضور در مسند ریاست جمهوری را از دست بدهد. به این ترتیب کابوس ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ تکمیل می‌شود، اما....

به نظر می‌رسد برخلاف آنچه رسانه‌های غربی سعی در جلوه دادن آن دارند، ترامپ تنها متهم این پرونده نیست. متهم اصلی این ماجرا، هیات حاکمه آمریکاست. کسانی که ساختار الکترال را به گونه‌ای طراحی کرده‌اند که امکان تقلب، جابه‌جایی آرا، اعلام رسمی رای افراد حزبی و خاص به جای رای مردم و.... در آن وجود دارد. اکنون بیش از دو ماه از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری آمریکا سپری شده و هنوز برخی رسانه‌های آمریکایی و حتی سناتورها و نمایندگان کنگره نمی‌توانند قطعا و صراحتا از ترامپ به عنوان فرد شکست‌خورده مطلق در انتخابات نام ببرند. آیا این مضحکانه نیست؟! امروز بهتر است به جای رسوایی تلفنی ترامپ، از ساختار انتخاباتی دهشتناکی در آمریکا سخن بگوییم که در آن، رای مردم میان لابی سیاستمداران خاص به فراموشی سپرده می‌شود. در چنین ساختار متقلبانه و معیوبی، فردی مانند ترامپ رسما و صراحتا از یک مقام ایالتی می‌خواهد با جابه‌جایی آرا به سود وی، پیروزیش را در انتخابات ریاست جمهوری تضمین کند.

ساختار انتخاباتی آمریکا، به صورت سنتی و سیستماتیک متقلبانه بوده و بر اساس تجمیع آرای شهروندان شکل نگرفته است. در ساختار کالج الکترال، هر ایالت بر حسب جمعیت و اهمیت خود، امتیاز الکترال خاصی دارد و فراتر از آن، اگر نامزدی حتی یک رای بیشتر نسبت به نامزد دیگری در یک ایالت به دست آورد، کل آرای الکترال آن ایالت را به حساب خود واریز می‌کند. در این ساختار، در نهایت آرای مخالف نامزد پیروز در یک ایالت نیز به آرای موافق تبدیل شده و امتیاز آنها به سبد حزب برتر واریز می‌شود. همین ساختار شکننده باعث شده است در سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۱۶ میلادی، جمهوریخواهان به رغم کسب آرای عمومی کمتر، در انتخابات ریاست جمهوری پیروز شوند. اما بخشی از ماجرا نیز به بعد از برگزاری انتخابات باز می‌گردد؛ جایی که از دادگاه‌های ایالتی و دیوان عالی آمریکا گرفته تا مجلس نمایندگان و مجلس سنا و فراتر از آن، مجمع رای‌دهندگان الکترال می‌توانند بدون استناد به هیچ مدرکی، رای مردم را باطل کنند و حتی نسبت آرا را میان نامزدهای برنده و بازنده تغییر دهند.

چشم‌انداز

گره کور کرونایی بر فرهنگ و هنر

مهدی توکلیان
عکاس و روزنامه‌نگار

کرونا، گره کوری برفعالیت‌های فرهنگی و هنری جهان انداخت؛ درست مانند گره‌ای که در تاروپود سایر فعالیت‌ها ایجاد شده و در پی تجربه‌اندوزی‌های مکرر و پرحادثه در حال به اثبات رسیدن نسبی است.

غریونا بهنگام کرونا در روزهای پایانی سال ۹۸ باعث شد تا غروب غم‌انگیزی از اوضاع اهالی فرهنگ و هنر در ساحل ناآرام اقتصاد هنر و فرهنگ ایران اسلامی نمایان شود. در این شرایط، معیشت این گروه از نخبگان نیز بسان گروه‌های دیگر فعال در حوزه تجارت، ضربه جدی دید و این مفهوم که توسعه فرهنگی به توسعه اقتصادی و امنیتی نیاز دارد به منصه ظهور رسید.

اقتصاد فرهنگ و هنر نیز مانند خود فرهنگ و هنر در مظلومیتی خاص به سر می‌برد. ظهور ویروس منحوس کرونا در آخرین سال قرن، این مظلومیت را به صورت چشمگیری نمایان کرد. هر چند وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در تلاش برآمد تا بخش کوچکی از خسارات وارد آمده را جبران کند، اما ناگفته پیداست حجم عظیمی از فعالیت‌های هنرمندان و اهل فرهنگ در ایام کرونا به تعطیلی کشانده شد، بسیاری از پروژه‌های جاری متوقف شد و نتیجه اقتصادی در بر نداشت.

بسیاری از ناشران در گرانی کاغذ و بالا بودن هزینه‌های نشر و توزیع کتاب از میدان رقابت کنار رفتند و تاب رقابت با ناشران باسابقه را نداشتند. این شرایط در کنار دلایل دیگری چون گسترش نشر کتب الکترونیک و بازنبودن مراکز آموزش عالی و مدارس در ایام کرونا، خسارت عظیمی به اصحاب نشر وارد کرد. اما با تمام این رخدادها از جمعیت کتابخوان کم نشد و کتابداران کار را به تعطیلی نکشاندند و در انجام خدمات مانند گذشته فعالانه حضور داشتند تا اثبات کنند کتابداری تا اطلاع ثانوی تعطیل نیست.

هنر، فرهنگ و رسانه پدیده‌های خاطره‌آفرینی هستند. هر کدام، از گذشته تاکنون، خاطرات دلپذیری را رقم زده‌اند و انسان‌ها را از دل فرهنگ و هنر به زندگی آرام و دلنشینی سوق داده‌اند. اما آنچه در قبل از کرونا، روزگاری مفتون‌کننده و شگفت‌انگیز بود امروزه به هیات مشکلاتی پیچیده و تودرتو درآمده‌اند.

بی‌شک، امروزه شکل‌گیری و گسترش بازار اقتصادی تبادلات آثار فرهنگی و هنری پدیده مهمی است که هم صاحبان آثار و هم علاقه‌مندان به تجارت و مالکیت این آثار، تمایل عمیقی به گسترش و چارچوب‌مند شدن آن دارند. ورود روزافزون هنرمندان جدید و جویای نام و تنوع آثار خلق‌شده ایجاب می‌کند تشکل‌های صنفی و نهادهای حمایتی جدی تأسیس شود. این تشکل‌ها می‌توانند با ایجاد ارتباط با هنرمندان از یک سو و علاقه‌مندان به حضور در بازار اقتصادی آثار فرهنگی از سوی دیگر، نقش واسطی برای رونق بخشیدن به این ارتباط دوسویه فراهم آورند. در نتیجه، ضمن رونق بخشیدن به اقتصاد فرهنگ و هنر در ایام کرونا و پساکرونا، می‌توان اقدامی عملی و جدی برای حمایت از هنرمندان و اصحاب فرهنگ و هنر و رسانه ایجاد کرد. هر چند این حمایت، همراهی و همکاری متولیان نهادهای دولتی و حاکمیتی در حوزه فرهنگ و هنر را می‌طلبد تا در آغاز هزاره جدید، هنر و فرهنگ ایران اسلامی جهانگیر و فراگیر شود و نسل‌های جدید با استفاده از رسانه‌های نوظهور بتوانند شناخت بیشتری با فرهنگ و هنر ایرانی- اسلامی پیدا کنند.

نکته

نباید برای خارجی‌ها فرش قرمز پهن کنیم

عباس هاشمی
دبیرکل انجمن لوازم خانگی ایران

اوایل سال ۹۷ بود که آمریکا از برجام خارج شد و همه تحریم‌ها علیه ایران بازگشت. آن‌طور که کارشناسان اقتصادی و سیاسی تحلیل می‌کنند، تحریم‌های آمریکا علیه ایران بی‌سابقه بوده و شرکت‌های سرمایه‌گذاری مختلف شامل شرکت‌های نفتی، خودرویی، لوازم خانگی و غیره از ترس تحریم‌های آمریکا بعد از خروج آنها از برجام، چمدان‌های خود را بسته و کشورمان را ترک کردند. پس از برجام با این‌که ۳۵ تا ۴۰ میلیون دلار از سوی طرف ایرانی برای همکاری با شرکت‌های لوازم خانگی کره‌ای سرمایه‌گذاری شد، اما به دلیل تحریم‌ها این شرکت‌ها مجبور به ترک ایران شدند. در زمان همکاری شرکت‌های ایرانی و کره‌ای پلتفرم‌هایی طراحی شدند که بلا استفاده ماندند. در این میان شرکت‌های ایرانی به دنبال فناوری‌های جدید بودند تا راه برای دوران پس از تحریم‌ها باز شود اما به دلیل طولانی شدن این زمان و عدم اصلاح در رفتار و سیاست‌های طرف غربی، خودشان دست به کار شدند تا به تقاضای بازار پاسخ دهند. در این مدت، قطعه‌سازی در ایران رشد بسیار خوبی کرد، به طوری که کیفیت محصولاتی که اکنون تولید می‌شوند نسبت به گذشته قابل مقایسه نیست. این در حالی است که اکنون زمزمه‌های رفع تحریم‌ها از سوی آمریکا شنیده می‌شود. در این شرایط برخی معتقدند پس از تحریم‌ها نیز نباید اجازه ورود شرکت‌های خارجی به ایران داده شود، در حالی که ایزوله کردن تولید، کار صحیحی نیست و در نهایت به ایجاد انحصار در بازار منجر خواهد شد. در واقع ایران در شرایط پس از تحریم نباید خود را از فناوری‌های روز محروم کند اما طبیعتا بازگشت شرکت‌های خارجی به بازار ایران باید همراه با شروط مشخصی باشد. یکی از راه‌های حمایت از تولید داخلی صادر نکردن مجوز برای واردات کالاهای آماده و نهایی است.
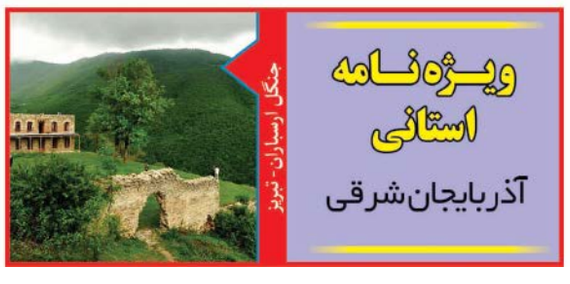
از سوی دیگر باید برای حضور شرکت‌های خارجی شروط مشخصی تعیین شود. از جمله این شروط، به روز بودن بخش تحقیق و توسعه و آموزش این شرکت‌ها در ایران است. اگر این شرکت‌ها، موارد را قبول نکردند نباید به آنها اجازه فعالیت داده شود. در شرایطی که ایران اکنون توانسته با تحریم مقابله کند و در این راستا دپارتمان قطعه‌سازی راه بیندازد نباید پس از تحریم‌ها با ورود کالای آماده، فعالیت و زحمات بخش تولید را که در دوران تحریم سختی‌های زیادی کشیده‌اند، فراموش شود. اکنون تولیدکنندگان ایرانی بیش از ۹۰ درصد تقاضای بازار را پاسخ می‌دهند و ۱۰ درصد باقیمانده از طریق قاچاق تامین می‌شود. باید به شرکت‌هایی که قصد بازگشت به ایران را دارند گفته شود برای فعالیت در ایران قالب‌های روز دنیا را در کشور به کار گیرند و یک تیم آموزش‌دهنده در داخل ایران مستقر کنند. ایران باید به دنبال برندهای ملی در مقیاس‌های اقتصادی باشد و اگر می‌خواهیم در افق ۱۴۰۴ در بازارهای جهانی حضور داشته باشیم باید در این مسیر قرار بگیریم. اگر این برندهای ملی بتوانند با مقیاس اقتصادی و بدون قیمت‌گذاری دستوری فعالیت کنند می‌توانند به صورت گسترده در بازارهای جهانی حضور داشته باشند و با رقبای خود به رقابت بپردازند. البته مستلزم رسیدن به این جایگاه، حمایت از تولید برای پایین بودن قیمت تمام شده و همچنین تامین مواد اولیه با نرخ مناسب است.